

PAUL BELDER:

‘Fosfaat vraagt veel rekenwerk van teler’

Tientallen onderzoekers houden zich bezig met onderzoek aan bloembollen en vaste planten. Niet alleen in Lisse of Zwaagdijk, maar ook op tal van andere plaatsen. De serie Het onderzoek van... laat onderzoekers vertellen waar zij op dit moment mee bezig zijn. In deze aflevering Paul Belder, onderzoeker bodem, water en bemesting bij PPO Lisse over projecten die alles te maken hebben met hyacint, organische stof en fosfaat.

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto: René Faas

Alles verandert, en dat is soms lastig voor de bloembollenteelt. Neem de mest- en mineralenwetgeving. Vooral voor een gewas als hyacint vormen de normen voor stikstof en fosfaat in toenemende mate een zorg voor de teler. Blijft het mogelijk om een kwalitatief goed product te telen als het toedienen van met name stalmest steeds lastiger wordt? Die vraag ligt onder meer bij onderzoeker bodem, water en bemesting Paul Belder op het bordje. Hij werkt sinds begin 2008 bij PPO en is de opvolger van Anne Marie van Dam. Dat het een onderwerp is dat leeft bij telers, merkte hij al snel. “Toen ik hier nog maar net werkte was er een open dag. Over dit onderwerp heb ik de hele middag met telers gepraat. Het ligt ze echt na aan het hart.”

VIER PROJECTEN

Rond de vraag hoe hyacinten op duinzandgrond te telen met een voldoende aanvoer van organische stof en zonder een te groot overschot van stikstof en fosfaat lopen vier projecten. Zo wordt de gewasreactie bekeken van hyacint op verschillende hoeveelheden en gft-compost. “We zijn daarmee nu twee jaar bezig, en hebben tot nu toe nauwelijks verschillen kunnen waarnemen. Misschien is er meer tijd voor nodig om een effect waar te nemen. Dat is ook wel logisch omdat de proef wordt uitgevoerd op een redelijk goede grond waar het gewas nog kan profiteren van historische bemesting. Aanvankelijk zou het project vier jaar duren, maar daar is nu in ieder geval een jaar bijgekomen.” Andere facetten betreffen de ziektevering van grond en de fysische eigen-

schappen zoals het vochthoudend vermogen van een grond in relatie tot welke vorm van organische bemesting is toegepast.

STEEDS LAGER

Het is volgens Belder niet zozeer de stikstof, maar veel meer de fosfaatgebruiksnorm die op korte termijn voor de bollenteelt op duinzandgronden een lastig punt gaat worden. “Het Vierde Actieprogramma Nitraatrichtlijn, dat loopt van 2010 tot 2014, bepaalt de hoeveelheid fosfaat die gegeven mag worden. Deze is afhankelijk van de fosfaattoestand van de bodem. Doel van het mestbeleid is uiteindelijk tot evenwichtsbemesting over te gaan. Zodra je een organische meststof toedient, of dat nou stalmest is of een ander product, voer je fosfaat aan. Dat betekent dat een teler zo ongeveer een accountant moet zijn om na te gaan hoe hij kan blijven voldoen aan de mestwetgeving.”

Belder snapt dat de overheid niet veel anders kan dan de regels strenger te maken. Nederland moet vanwege de Kaderrichtlijn Water (KRW) aan de Europese Unie duidelijk maken hoe zij denkt het grond- en oppervlaktewater in Nederland schoner te maken. In de KRW-doelstelling staan ook de normen voor oppervlaktewater gemeld. In de duinzandgebieden is het fosfaatgehalte in het oppervlaktewater volgens die normen bijna altijd veel te hoog.”

SNEL REACTIE

Voor het project over organische bemesting van hyacint is een klankbordgroep ingesteld, waarin telers zitten, maar ook vertegenwoordigers van KAVB en het ministerie van LNV, omdat die een deel van het project financieren. Belder vindt het prima dat er zo'n groep is. “Ze komen kijken als bijvoorbeeld de afbroei in

Paul Belder

de kas staat. Ook beleggen we bijeenkomsten als er nieuwe opbrengst- en afbroeigegevens zijn. Bij dit type onderzoek is de praktijk sterk betrokken, en die laat snel genoeg weten of jouw onderzoek hout snijdt of niet. Dat vind ik logisch. Je doet onderzoek voor de sector, daar zitten je klanten.”

FOSFAATOPVANG

De aanpak van fosfaat is onderwerp van meer onderzoek, en ook daar is Paul Belder bij betrokken. TNO en Alterra gaan na of er mogelijkheden zijn om onder meer fosfaat uit drainwater te halen. “We gaan eerst kijken of er fosfaatbindende materialen zijn die we in het drainagesysteem kunnen toepassen. Een voorbeeld is ijzerhoudend zand dat vrijkomt bij waterzuiveringsinstallaties. Als het drainwater langs het materiaal stroomt reageert de ijzer met het fosfaat waardoor het wordt weggevangen uit het drainwater. Punt van zorg is wel dat de fosfaat niet meer is terug te winnen. Tot nu toe zien we fosfaat in Nederland alleen als een overschotprobleem, terwijl we wereldwijd op een fosfaattekort afstevenden. Fosfaat is onvervangbaar en de wereldvoorraad die via mijnbouw wordt gewonnen raakt langzaam maar zeker op. De prijzen van fosfaatkunstmest stijgen de laatste tijd al behoorlijk. Wat dat betreft is het overschot in dit deel van de wereld maar een heel lokaal iets.”